

Warszawa, dnia 17 maja 2016 roku

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

RR/ml/ag/076/13/2016(229/2101)

**Pan
Piotr Burek
Prezes
Lubelskiej Izby Rolniczej**

W odpowiedzi na pismo z dnia 14 kwietnia br. znak L.dz. 445/2016 dotyczące stanowiska Lubelskiej Izby Rolniczej w sprawie trudnej sytuacji i konieczności podjęcia interwencji na rynku mleka chciałbym odnieść się do przedłożonych wniosków.

Na wstępie należy podkreślić, że część postulatów dotyczy mechanizmów lub regulacji, do wdrożenia których Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie posiada uprawnień a które regulowane są na poziomie organów UE. Niemniej Minister Rolnictwa podnosi konsekwentnie na gremiach UE konieczność zastosowania instrumentów ochrony rynku przed nadmiernym importem, skutecznego zredukowania nadwyżek produktów mleczarskich m.in. poprzez wsparcie eksportu i poszukiwanie nowych rynków zbytu, jak również konieczność wdrożenia instrumentów bezpośredniego wsparcia dochodów producentów mleka.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, pełniące w zakresie polityki handlowej UE rolę resortu współpracującego względem wiodącego Ministerstwa Rozwoju, przekazuje do prezentowania na forum UE postulaty, mające na celu niedopuszczenie do nadmiernej liberalizacji handlu we wrażliwych sektorach rolnictwa. Stopień uwzględnienia tych postulatów jest różny. Negocjacje w imieniu krajów członkowskich prowadzi Komisja Europejska, natomiast część krajów UE nie jest zainteresowana ochroną sektora rolnego i liczy na korzyści z umów handlowych w pozostałych sektorach gospodarki, Polska natomiast stale zwraca uwagę na konieczność ograniczenia liberalizacji. Dlatego, szczególnie istotne jest, aby polskie związki i zrzeszenia producentów mleczarskich, podejmowały również działania na rzecz przeciwdziałania nadmiernej liberalizacji importu wrażliwych towarów w ramach europejskich organizacji branżowych, których są członkami.

Środki ochronne w imporcie, tzn. środki antydumpingowe, antysubsydyjne, przed nadmiernym importem, bądź specjalne klauzule ochronne na podstawie Porozumienia WTO w sprawie rolnictwa, wprowadzane są przez Komisję Europejską na poziomie całej UE. Komisja zwraca uwagę, że środki ochronne, skutkujące podwyższeniem ochrony celnej rynku UE mogą być wprowadzone po udowodnieniu, że istnieją ku temu wystarczające przesłanki oraz spełnieniu wymogów, wynikających z umów międzynarodowych (ze stosownych porozumień WTO – gdy chodzi o podwyższenie stawki celnej ponad jej poziom związania

w WTO, oraz z umów o handlu preferencyjnym – gdy chodzi o wycofanie preferencji wobec partnerów, z którymi UE zawarła umowy o wolnym handlu).

Biorąc powyższe pod uwagę, możliwość wprowadzenia środków antydumpingowych wiąże się z koniecznością przeprowadzenia skomplikowanej i długotrwałej procedury. Z tego względu, zastosowanie jakichkolwiek środków ochronnych w sektorze rolnym jest utrudnione, a co za tym idzie, były one rzadko stosowane przez UE w imporcie produktów rolnych. W szczególności, przed wprowadzeniem ww. środków konieczne jest wykazanie, że import powoduje szkodę dla krajowego przemysłu, a ponadto, że zachodzą specyficzne przesłanki, właściwe dla zastosowania tego typu środka. Przykładowo, przed wprowadzeniem środków antydumpingowych należy wykazać m.in., że ma miejsce dumping oraz że powoduje on szkodę, a ponadto występujący o wprowadzenie środka antydumpingowego producenci reprezentują co najmniej 25% całkowitej produkcji. Każdorazowo, przed podjęciem decyzji w sprawie wprowadzenia środka ochronnego, KE przeprowadza szczegółowe i długotrwałe postępowanie, sprawdzające czy zaistniały przesłanki jego wprowadzenia. Środki antydumpingowe nakładane są na import z konkretnych przedsiębiorstw lub danego kraju, w przypadku którego stwierdzono dumping. W Polsce resortem wiodącym w tym zakresie oraz reprezentującym Polskę w dyskusji wewnątrz UE na ten temat jest Ministerstwo Rozwoju.

Tak więc, już w ramach obecnego stanu zobowiązań międzynarodowych UE (w WTO oraz w ramach umów o handlu preferencyjnym z krajami trzecimi) możliwość ograniczenia importu do UE wrażliwych towarów rolnych, w tym artykułów mleczarskich, jest mocno ograniczona. Oznacza to, że ograniczone są również możliwości przeciwdziałania, za pomocą instrumentów polityki handlowej, pogarszaniu się warunków konkurencji na rynku UE między produkcją krajową a towarami importowanymi, związanemu z istniejącymi i pogłębiającymi się różnicami w kosztach produkcji (w tym spadkiem cen), między UE i większością partnerów handlowych UE.

Odnosząc się do propozycji wprowadzenia dopłat do eksportu w celu wywiezienia nadwyżek poza Polskę i UE należy podkreślić, że od listopada 2015 r. kierowane były do organów UE wnioski o uruchomienie mechanizmów wsparcia eksportu poza UE, które pozwoliłyby w trwały sposób wyeliminować z rynku nadwyżki produktów. Należy jednak mieć na uwadze, że stawka refundacji wywozowych jest co do zasady określona w rozporządzeniu PE i Rady (UE) nr 1308/2013 dotyczącym wspólnej organizacji rynku produktów rolnych na poziomie zerowym. Refundacje wywozowe mogą być uruchomione przez Komisję Europejską jako środek zarządzania kryzysowego, przeciwdziałający zakłóceniom równowagi rynkowej (ryzyko gwałtownego pogorszenia warunków produkcyjnych i rynkowych), w ramach art. 219 lub 221 tego rozporządzenia. Jednakże w myśl porozumienia zawartego na forum 10. Konferencji Ministerialnej WTO w Nairobi w grudniu 2015 r., Unia Europejska może zastosować refundacje wywozowe tylko na rynku wieprzowiny (do 2020 r., z uwzględnieniem różnych ograniczeń co do produktów i ich ilości).

Jeżeli chodzi o kwestie dotyczące embarga rosyjskiego na import produktów rolno-spożywczych pragnę zapewnić Pana Prezesa, że resort rolnictwa od listopada 2015 r. konsekwentnie wnioskuje o podjęcie pilnych działań w skali UE prowadzących do zniesienia embarga i ponowne otwarcie rynku rosyjskiego na produkty rolne UE. Polska zdecydowanie podkreśla, że proces ten wymaga jednolitego podejścia w odniesieniu do wszystkich państw UE i całego rynku unijnego oraz solidarności krajów UE, eksporterów produktów zwierzęcych do Rosji. Wnioskowaliśmy również o zintensyfikowanie przez Komisję Europejską działań na rzecz zdobywania nowych rynków zbytu poza UE i znoszenia barier pozataryfowych. Ponadto w dniu 9 lutego 2016 r. kierownictwo resortu rolnictwa

przyjęło dokument: „*Priorytety działań MRiRW oraz GIW i PIORIN na rzecz otwierania nowych rynków zbytu*”. Dokument ten określa m.in. działania podejmowane przez resort rolnictwa oraz podległe służby weterynaryjne i fitosanitarne w zakresie otwierania nowych rynków zbytu oraz wsparcie udzielane przez resort rolnictwa dla działań prowadzonych na rynkach krajów trzecich. Zasadnym jest aby polscy producenci rolni i przetwórcy otrzymywali wsparcie administracji państwowej, wspomaganej przez instytuty branżowe, w formie usystematyzowanego otwierania nowych rynków zbytu (lub asortymentowego poszerzania istniejących możliwości eksportowych na częściowo otwartych rynkach) oraz właściwego ukierunkowania i integracji działań promocyjnych, organizowanych na rynkach krajów trzecich. W tym celu przy współpracy z resortem rozwoju oraz spraw zagranicznych, w oparciu o informacje przekazane przez organizacje branżowe sektora rolno-spożywczego oraz indywidualnych przedsiębiorców wytypowano na 2016 rok 13 najbardziej perspektywicznych dla polskiego eksportu rynków: Zjednoczonych Emiratów Arabskich, Singapuru, Indii, Japonii, Chin, Kanady, Algierii, Republiki Południowej Afryki, Stanów Zjednoczonych, Arabii Saudyjskiej, Egiptu, Wietnamu i Iranu.

Przy poszukiwaniu nowych rynków zbytu na bieżąco analizowane są – pod kątem interesów polskiego sektora rolno-spożywczego – szanse i zagrożenia wynikające z rozwoju sytuacji międzynarodowej i kondycji poszczególnych rynków. I tak w ww. dokumencie przyjęto, że:

1. Najważniejsze działania przewidywane na rok 2016 dotyczyć będą otwarcia lub poszerzenia dostępu do ww. 13 rynków, odpowiednio pochodzenia zwierzęcego lub roślinnego.
2. W drugiej kolejności działania będą ukierunkowane na otwieranie i poszerzenie dostępu do rynków będących w sferze potencjalnego zainteresowania polskiej branży rolno-spożywczej (ze względu na realne zainteresowanie importerów rynku docelowego określonymi polskimi produktami, z uwzględnieniem oceny realnej możliwości lokowania na tych rynkach polskiej produkcji), a które nie wymagają długotrwałych procedur lub które, w ocenie polskich pałcówek dyplomatycznych, a także na podstawie dotychczasowego doświadczenia GIW i PIORIN, uda się zakończyć w stosunkowo krótkim czasie. Umożliwi to otwarcie dodatkowych rynków zbytu, które mogą zostać wykorzystane w perspektywie krótkookresowej dla sprzedaży polskich produktów rolno-spożywczych, a tym samym odpowiednie ukierunkowanie działań promocyjnych administracji, organizacji branżowych i indywidualnych przedsiębiorców (zarówno producentów rolnych i przetwórców), w planach działań promocyjnych branży rolno-spożywczej na kolejne lata.

Działania w ramach priorytetów drugiego rzędu będą dotyczyć asortymentu o istotnym znaczeniu gospodarczym dla kraju.

3. Elementem dodatkowej aktywności MRiRW będzie otwieranie i poszerzenie dostępu do wybranych rynków, wymagających długotrwałych procedur, na których polskie organizacje branżowe prowadzą kampanie informacyjno-promocyjne mające na celu wzrost świadomości konsumentów i dystrybutorów na temat walorów polskich produktów (np. na rynku chińskim i rosyjskim realizowana jest przez Polską Izbę Mleka i Polską Federację Hodowców Bydła i Producentów Mleka kampania „Trade milk”, obejmująca wybrane przetwory mleczne, tj. mleczka smakowe, mleko w proszku, jogurty, sery żółte dojrzewające), a także do innych rynków, na których polskie produkty dostępne są w ograniczonym asortymencie.

Negocjacje oraz działania w zakresie dopuszczenia polskich produktów rolno-spożywczych do zagranicznych rynków będą wspierane przez radców ds. rolnych w polskich

placówkach dyplomatycznych. W tym celu przewidziano dodatkowe zatrudnienie radców ds. rolnych w Algierii, Indiach, Zjednoczonych Emiratach Arabskich, Chinach (2 osoby) i RPA. Powyższe stanowiska są tworzone ze względu na specyfikę branży rolnej, która wymaga specjalistycznej wiedzy oraz znajomości rynku rolno-spożywczego państwa docelowego. Działania podjęte przez administrację, w szczególności przez resort rolnictwa, spraw zagranicznych oraz podległe instytucje, systematycznie przyczynią się do zwiększenia liczby rynków, na których polska żywność będzie dostępna. Umożliwi to zdywersyfikowanie rynków zbytu i zmianę geograficznej struktury eksportu polskich produktów spożywczych, a tym samym zwiększenie wolumenu, jak i rodzajów produktów żywnościowych.

Odnosząc się do kwestii związanych z monitorowaniem importu i zapasów mleka w proszku i mleka surowego uprzejmie informuję, że monitoring zapasów produktów mleczarskich prowadzony jest przez GUS. Dane dotyczące zapasów wybranych wyrobów u producentów, w tym masła, serów, mleka i śmietany w postaci stałej publikowane są w Biuletynie Statystycznym Głównego Urzędu Statystycznego według stanu na koniec danego kwartału.

W przypadku monitoringu importu artykułów mleczarskich przede wszystkim należy podkreślić, że z dniem przystąpienia do UE Polska stała się częścią unijnego rynku wewnętrznego. Podstawą jego funkcjonowania są tzw. swobody wspólnotowe określone w art. 28-37 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), w tym swoboda przepływu towarów. Swobodzie tej, która oznacza, że towary mogą bez przeszkód przemieszczać się po terytorium celnym Wspólnoty, podlegają wszystkie towary pochodzące z państw członkowskich Unii Europejskiej UE oraz towary z państw trzecich, które znajdują się w swobodnym obrocie w państwach członkowskich UE. Istotę swobody przepływu towarów stanowią między innymi unia celna i wynikający z niej zakaz nakładania cel i opłat o skutku równoważnym do cel oraz zakaz wprowadzania między państwami członkowskimi ograniczeń ilościowych w przywozie i wywozie oraz środków o skutku równoważnym do tych ograniczeń. Dla przedsiębiorstw prowadzących działalność polegającą na obrocie handlowym z innymi państwami członkowskimi UE swoboda przepływu towarów oznacza także obowiązki sprawozdawcze. Na podmiotach gospodarczych które przekroczyły w wywozie lub przywozie ustalone przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego wartości, tzw. progi statystyczne INTRASTAT, ciąży obowiązek składania do organu celnego deklaracji INTRASTAT, na podstawie których prowadzona jest ewidencja obrotów handlowych pomiędzy krajami członkowskimi UE. W przypadku importu towarów spoza UE ewidencja obrotów handlowych dokonywana jest natomiast na podstawie systemu zgłoszeń celnych dokonywanych przez przedsiębiorców w ramach obowiązujących procedur celnych.

Jeżeli chodzi o kwestie urealnienia cen zakupu mleka w proszku i masła oraz wpłynięcie na forum UE, aby skup interwencyjny po stałej cenie interwencyjnej nie został zastąpiony przetargami, informuję, że wniosek dotyczący podniesienia cen interwencyjnych, tak aby odzwierciedlały one rosnące koszty produkcji Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi zgłasza systematycznie w ramach każdej dyskusji odbywającej się na forum UE w zakresie trudnej sytuacji na rynku. W dotychczasowym stanowisku Komisji Europejskiej postulat ten nie znalazł aprobaty głównie z uwagi na fakt, że w jej ocenie obecny poziom cen interwencyjnych jest odpowiedni do tego, aby uniknąć skrajnych wahań cen, a także zniechęcać do nadprodukcji. Komisja podkreśla, że wzrost cen interwencyjnych mógłby mieć negatywny wpływ na konkurencyjność sektora mleczarskiego UE wzięwszy pod uwagę fakt, że ponad 10% produkcji mleka w UE trzeba eksportować w celu utrzymania równowagi na rynku wewnętrznym. Należy jednak zauważyć, że w odpowiedzi na postulaty Polski i innych państw członkowskich Komisja Europejska przedłożyła propozycję pakietu wsparcia mającego na celu ustabilizowanie sytuacji na rynku. W ramach pakietu wprowadzono na

2016 r. podwojenie limitów ilościowych dla masła do 100 tys. ton i dla odtłuszczonego mleka w proszku do 218 tys. ton na zakup interwencyjny tych produktów po stałych cenach interwencyjnych (Rozporządzenie Rady (UE) 2016/591). Wprowadzenie tego rozwiązania pozwoliło na kontynuowanie od dnia 20 kwietnia br., po wykorzystaniu w skali UE z końcem marca br. pierwotnego limitu ilościowego dla OMP w wysokości 109 tys. ton, zakupów interwencyjnych tego produktu po stałej cenie interwencyjnej a nie w drodze przetargu. Polscy przedsiębiorcy aktywnie uczestniczą w mechanizmie – w 2016 r. do dnia 1 maja zaoferowali do skupu 21 387 ton OMP (12,8% ilości skupionych w skali UE). Jak dotychczas, od 2014 r. podmioty polskie i unijne nie wyraziły zainteresowania skupem interwencyjnym masła. Średnia cena rynkowa masła w UE wyniosła w 18 tyg. kończącym się w dniu 1 maja br. 252 euro/100 kg, przewyższając poziom ceny interwencyjnej (221,75 EUR/100kg) o blisko 14%.

W ramach pakietu wsparcia sektora Komisja Europejska zaproponowała również możliwość zastosowania z budżetów krajów państw członkowskich pomocy w maksymalnej kwocie 15 000 euro na rolnika na rok bez zastosowania żadnego krajowego pułapu, dla gospodarstw dobrowolnie „zamrażających” lub zmniejszających produkcję. Polska nie poparła tego instrumentu w zaproponowanym przez Komisję kształcie, warunkując finansowanie mechanizmu z budżetu UE.

Należy przy tym podkreślić, że w ramach PROW 2014-2020 przewidziane są działania wspierające zmianę struktury gospodarstw. Na I kwartał 2017 r. planowany jest nabór wniosków w ramach poddziałania „Płatności na rzecz rolników kwalifikujących się do systemu dla małych gospodarstw, którzy trwale przekazali swoje gospodarstwo innemu rolnikowi” (typ operacji „Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa”).

Ponadto od 31 marca do 29 kwietnia br. rolnicy mogli składać wnioski na operacje typu "Modernizacja gospodarstw rolnych" w ramach poddziałania "Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych". Dofinansowywane są inwestycje, które mają doprowadzić do wzrostu wartości dodanej brutto w gospodarstwie, w szczególności w wyniku racjonalizacji technologii produkcji lub wprowadzenia innowacji, zmiany profilu lub skali produkcji, poprawy jakości produkcji lub zwiększenia wartości dodanej produktu. Celem instrumentu wsparcia jest zwiększenie rentowności i konkurencyjności gospodarstw m.in. w obszarze produkcji mleka krowiego.

Program zakłada również wsparcie finansowe przetwórstwa produktów rolnych. Na lipiec i listopad br. zaplanowany jest nabór wniosków w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój” (typ operacji „Przetwórstwo i marketing produktów rolnych”). Kryteria wyboru wniosków będą w szczególności uwzględniać operacje dotyczące m.in. grup lub organizacji producentów oraz związków grup lub zrzeszeń organizacji producentów oraz spółdzielni.

Odnosząc się do postulatów dotyczących potrzeby wprowadzenia uregulowań prawnych w zakresie relacji z sieciami handlowymi, uprzejmie informuję, że kwestia ta jest przedmiotem prac resortu. Należy przy tym podkreślić, że istniejące w polskim systemie prawnym środki przeciwdziałania nieuczciwym praktykom pomimo, iż formalnie dostępne są bez ograniczeń, w praktyce nie są powszechnie wykorzystywane w czasie trwania umów, z uwagi przede wszystkim na stosowane w odwecie przez nabywców retorsje wobec dostawców, którzy podjęli takie próby. Mimo, że problem dotyczy większości krajów Unii Europejskiej to instytucje wspólnotowe nie podjęły do tej pory skutecznych działań w obronie dostawców.

Mając powyższe na uwadze Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi podjął prace nad projektem ustawy regulującej obszar dostaw żywności od producentów surowców rolnych

poprzez producentów żywności do sektora handlu. Uwzględniają one dotychczasowe wnioski zgłaszane przez organizacje producentów poszczególnych branż, a także doświadczenia innych krajów członkowskich. Kraje członkowskie, które już wprowadziły rozwiązania mające na celu eliminację nieuczciwych praktyk w łańcuchu dostaw żywności przyjęły rozwiązania, które były dostosowane zarówno do już istniejącego prawa, jak i do struktury organizacyjnej rynku rolno-spożywczego oraz organizacji administracji. Prowadzone prace nad projektem ustawy w Polsce wykorzystują rozwiązania przyjęte w innych krajach, jednak przede wszystkim uwzględniają uwarunkowania krajowe.

Projekt ustawy wkrótce zostanie skierowany do szerokich konsultacji społecznych na wszystkich etapach łańcucha dostaw produktów rolno-spożywczych celem jak najlepszego dostosowania rozwiązań do zgłaszanych oczekiwań. Zakres tworzonej ustawy jest również konsultowany na bieżąco w trakcie spotkań Kierownictwa Ministerstwa z organizacjami branżowymi i handlowymi. Został również powołany zespół roboczy składający się z przedstawicieli związków producentów rolnych, przetwórców i handlu. Ma on na celu współpracę z Ministerstwem w zakresie przygotowania przepisów prawnych, a także rozwiązań uzupełniających o charakterze dobrowolnym w formie Kodeksu Dobrych Praktyk Handlowych.

W odniesieniu do propozycji przywrócenia dystrybucji mleka w placówkach oświatowych w przez 5 dni w tygodniu w celu wyrabiania u dzieci nawyku spożywania mleka i przetworów mlecznych oraz zmniejszenia nadwyżki produktów na rynku należy zauważyć, że powrót do wypłaty dopłaty krajowej przez pięć dni w tygodniu w roku oznaczałoby konieczność znaczącego podwyższenia środków przewidzianych w bieżącym roku na ten cel z polskiego budżetu. Poziom wydatków na realizację dopłaty w roku szkolnym 2016/2017 zaplanowany został w wysokości 118 mln zł i jest obecnie przedmiotem uzgodnień międzyresortowych. Uwzględniając, fakt że począwszy od roku szkolnego 2017/2018 realizacja programu dopłat do spożycia mleka w szkole będzie odbywała się w ramach nowych rozwiązań legislacyjnych, dotyczących większego powiązania tego programu z programem „Owoce w szkole”, ewentualne zwiększenie skali stosowania dopłaty krajowej i zmiana zasad jej realizacji może być analizowane w kolejnych latach budżetowych.

Promocja spożycia mleka lub przetworów mlecznych, w szczególności przez dzieci i młodzież są jednym z działań, które może być wspierane z Funduszu Promocji Mleka. Zgodnie z obecnie obowiązującą ustawą z dnia 22 maja 2009 roku o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2015 r., poz. 2122) środkami funduszy promocji zarządzają przedstawiciele organizacji branżowych reprezentujących producentów rolnych oraz przetwórców działających w danym sektorze, którzy tworzą odrębne dla każdego funduszu komisje zarządzające. W ich skład wchodzi przedstawiciele poszczególnych branż: po 4 przedstawiciele producentów i przetwórców oraz po 1 przedstawicielu izb rolniczych. Obecny kształt funduszy promocji jest wynikiem długotrwałych konsultacji społecznych, podczas których to organizacje branżowe reprezentujące producentów wnioskowały, aby wpłaty na fundusze pobierane były od rolników – producentów produktów rolno-spożywczych. Warunkiem przyjęcia powyższego rozwiązania było ustalenie takiego składu komisji zarządzającej, w którym producenci będą mieli głos decydujący. A zatem o sposobie wydatkowania środków finansowych funduszu promocji mleka decydują wyłącznie przedstawiciele organizacji branżowych reprezentujących producentów rolnych oraz przetwórców działających w branży mleczarskiej, którzy tworzą Komisję Zarządzającą. Do zadań Komisji Zarządzającej należy ustalanie planu finansowego funduszu na dany rok. Następnie na podstawie tego planu Komisja Zarządzająca określa przedsięwzięcia, które w danym roku powinny zostać sfinansowane lub dofinansowane ze środków funduszu oraz

maksymalne kwoty, jakie mogą zostać przeznaczone na realizację poszczególnych zadań. Na mocy obowiązujących przepisów to Komisja Zarządzająca Funduszem Promocji Mleka decyduje o finansowaniu lub współfinansowaniu przedsięwzięć ze środków tego funduszu. Propozycje zadań można składać do planu finansowego w terminie do 31 sierpnia roku poprzedzającego rok, na który uchwalany jest plan finansowy. Szczegółowe zasady obsługi funduszy promocji produktów rolno-spożywczych dostępne są na stronie Agencji Rynku Rolnego http://www.arr.gov.pl/data/01869/zasady_obsługi_fp_148_2015.pdf.

Odnosząc się do postulatu dotyczącego ujednoczenia wymagań weterynaryjnych i sanitarnych dla producentów z Polski i Unii Europejskiej należy podkreślić, że Polska przystępując do Unii Europejskiej przyjęła wspólnotowy dorobek prawny, zapewniający swobodny przepływ towarów na obszarze całej Unii Europejskiej. Także w odniesieniu do wymagań higienicznych przy produkcji mleka i produktów mlecznych Polskę obowiązują przepisy unijne, te same, które regulują taką produkcję w całej Unii. Podstawowym ogólnym warunkiem wprowadzania żywności na rynek unijny (w tym rynek polski) jest jej wytwarzanie i dystrybucja przez właściwie zarejestrowane lub zatwierdzone zakłady. Producenci żywności, a także inne podmioty działające na rynku spożywczym mają obowiązek zapewnić jej właściwą jakość zdrowotną (np. pobieranie próbek, wewnętrzną kontrolę dokumentów i atestów towarzyszących żywności). Odpowiednie przepisy unijne, obowiązujące wprost w państwach członkowskich Unii to m. in.:

- rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. *ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności* (Dz. Urz. WE L 31 z 01.02.2002, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 463),

- rozporządzenie (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. *w sprawie higieny środków spożywczych* (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 1 z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 34, str. 319) oraz

- rozporządzenie (WE) Komisji nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005 r. *w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych* (Dz. Urz. UE L 338 z 22.12.2005, str. 1, z późn. zm.).

Dodatkowo w przypadku żywności pochodzenia zwierzęcego wymagania szczegółowe zostały określone w przepisach rozporządzenia (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. *ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego* (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 55 z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 14).

W ramach rynku wewnętrznego nie prowadzi się weterynaryjnej kontroli granicznej na wewnętrznych granicach pomiędzy państwami członkowskimi. Jednocześnie jednak wypracowano procedury, które polegają na wzajemnym uznaniu wyników kontroli i badań przeprowadzonych przez właściwe służby, organy i laboratoria państwa członkowskiego miejsca wysyłki. Stosowanie takiej zasady oznacza, że jeżeli produkt został poddany kontroli przy wprowadzaniu go do obrotu w jednym z państw członkowskich Unii Europejskiej, w sposób zgodny z obowiązującym prawem, może być również bez dodatkowej kontroli wprowadzany do obrotu w innym państwie będącym członkiem Unii Europejskiej.

Jednocześnie należy podkreślić, że ustawodawstwo unijne dotyczące bezpieczeństwa żywności przewiduje możliwość przyjmowania, w pewnych przypadkach, przez państwa członkowskie przepisów krajowych regulujących wymagania z zakresu bezpieczeństwa żywności, w tym w odniesieniu do wprowadzania na rynek mleka i produktów mlecznych. Aby wesprzeć niewielkich polskich producentów mleka i produktów mlecznych i ułatwić im

produkcję, również Polska wprowadziła takie przepisy tj. m. in. rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 września 2015 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej (Dz. U. poz. 1703) oraz rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 czerwca 2010 r. w sprawie szczegółowych warunków uznania działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (Dz. U. Nr 113, poz. 753), które z dniem 1 czerwca 2016 r. zostanie uchylone i zastąpione nowym rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 marca 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków uznania działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (Dz. U. poz. 451). Należy zauważyć, że możliwość wprowadzenia specyficznych krajowych przepisów jest w takim przypadku korzystna dla Polski (i dla innych państw członkowskich), bo umożliwia pełne wykorzystanie potencjału produkcyjnego krajowego rolnictwa.

W odniesieniu do postulatu dotyczącego propozycji stosowania oznakowania „Wyprodukowano z polskiego surowca”, „Wyprodukowano w Polsce” lub „Wyprodukowane na terenie UE” oraz umieszczenia na opakowaniach produktów mleczarskich tzw. „ceny sugerowanej”, należy stwierdzić, że obecnie obowiązkowe podawanie kraju pochodzenia wymagane jest na podstawie przepisów unijnych dla:

- wołowiny i cielęciny (tu nawet konieczność podawania kraju urodzenia, chowu, uboju i rozbioru);
- surowego, pakowanego mięsa ze świń, kóz, owiec i drobiu (kaczki, gęsi, kury, indyki).
- ryb i owoców morza (zarówno dla opakowanych jak i sprzedawanych luzem);
- miodu;
- wina aromatyzowanego (kraj, w którym wyprodukowane są winogrona);
- oliwy z oliwek;
- jaj (nadruk symbolu literowego kraju pochodzenia);
- świeżych owoców i warzyw

Dla pozostałych środków spożywczych stosuje się ogólne przepisy dotyczące wskazywania kraju pochodzenia zawarte w rozporządzeniu (UE) nr 1169/2011 w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności. Zgodnie z tymi przepisami podawanie kraju pochodzenia jest dobrowolne. Kraj pochodzenia trzeba podać tylko w przypadku, gdy brak tej informacji mógłby w istotnym stopniu wprowadzić konsumenta w błąd, to jest wtedy, gdyby informacje towarzyszące środkowi spożywczemu lub etykieta jako całość mogły sugerować, że dany środek spożywczy pochodzi z innego kraju lub miejsca. Na przykład, gdy w nazwie produktu użyto nazwy kraju, rysunku przedstawiającego flagę, wizerunku budynku charakterystycznego dla jakiegoś kraju, podczas gdy produkt pochodziłby z innego kraju. Możliwe jest rozważanie wprowadzenia obowiązku podawania kraju pochodzenia na poziomie krajowym. Taka możliwość dają przepisy art.39 rozporządzenia (UE) nr 1169/2011. Jednakże dodatkowe niż określone przepisami tego rozporządzenia wymagania mogą być wprowadzane w przypadku uzasadnienia przynajmniej jednym z poniższych powodów, tj.:

- ochroną zdrowia publicznego;
- ochroną konsumentów;
- zapobieganiem nadużyciom;
- ochroną praw własności przemysłowej i handlowej, oznaczeń pochodzenia, zarejestrowanych nazw pochodzenia oraz zapobiegania nieuczciwej konkurencji.

Dopuszcza się przyjmowanie przez państwa członkowskie przepisów dotyczących obowiązkowego określania kraju lub miejsca pochodzenia żywności jedynie wówczas, gdy istnieje udowodniony związek pewnych cech żywności z jej pochodzeniem, a ponadto

państwo członkowskie musi przedstawić dowody świadczące o tym, że większość konsumentów przywiązuje znaczną wagę do tych informacji. Aby wprowadzić na poziomie krajowym obowiązek podawania kraju pochodzenia trzeba by określić taki związek cech jakościowych z krajowym pochodzeniem. W chwili obecnej takie relacje zostały określone tylko w odniesieniu do produktów oznaczonych Chronionymi Oznaczeniami Geograficznymi. Niezależnie od powyższego Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi prowadzi prace nad wprowadzeniem oznakowania krajem pochodzenia produktów w zakresie nieobjętym przepisami Unii Europejskiej. Prace te dotyczą projektu ustawy, w którym określone zostaną zasady podawania w oznakowaniu produktów dobrowolnej informacji „Produkt polski” oraz projektu rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie krajowe w sprawie znakowania poszczególnych grup środków spożywczych, w którym wprowadzony zostanie obowiązek podawania w sprzedaży detalicznej informacji o kraju pochodzenia dla mięsa surowego, analogicznie jak ma to miejsce obecnie dla mięsa opakowanego (wymóg wprowadzony rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 1337/2013 z dnia 13 grudnia 2013 r. ustanawiającym zasady stosowania rozporządzenia (UE) 1169/2011 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wskazania kraju pochodzenia lub miejsca pochodzenia świeżego, schłodzonego i zamrożonego mięsa ze świń, z owiec, kóz i drobiu (Dz. Urz. L 335 z 14.12.2013 r., str. 19)).

Jeżeli chodzi o postulat dotyczący wprowadzenia ustawowej możliwości zobowiązania producenta do wprowadzania na opakowaniach zapisu: „sugerowana cena” należy podkreślić, że ustawa z dnia 9 maja 2014 r. *o informowaniu o cenach towarów i usług* (Dz. U. z 2014 r., poz. 915) określa sposób informowania o cenach oferowanych towarów i usług oraz skutki nieprzestrzegania jej uregulowań. W miejscu sprzedaży detalicznej i świadczenia usług uwidacznia się cenę oraz cenę jednostkową towaru w sposób jednoznaczny, niebudzący wątpliwości oraz umożliwiający porównanie cen.

Rozporządzeniem wykonawczym do ww. ustawy jest rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 9 grudnia 2015 r. *w sprawie uwidaczniania cen towarów i usług* (Dz.U. z 2015, poz. 2121), które określa sposób uwidaczniania cen towarów i usług, w tym cen jednostkowych towarów oraz wykaz towarów, w przypadku których nie jest wymagane uwidacznianie ceny jednostkowej towarów. W powyższych przepisach „cena sugerowana” nie funkcjonuje.

Niemniej jednak należy podkreślić, że ceny sugerowane przetwórcy mogą umieszczać dobrowolnie i jest to czasami praktykowane. Natomiast mając na uwadze ww. przepisy, wprowadzanie obowiązku podawania w oznakowaniu produktów cen sugerowanych mogłoby wprowadzać zamieszanie w przekazie informacyjnym trafiającym do konsumenta, który nie znając uwarunkowań rynkowych mając do porównania dwie różne informacje o cenach czułby się zdezorientowany, a jednocześnie nie miałoby to wpływu na cenę ustaloną ostatecznie za sprzedawany produkt. Analizując możliwość wprowadzenia oznakowania wskazującego cenę sugerowaną należy również pamiętać, że opakowania drukowane są ze znacznym wyprzedzeniem czasowym w celu obniżenia kosztów związanych z zamówieniami oraz zapewnieniem ciągłości produkcji. W związku z wahaniami cen i zróżnicowaniem opłacalności produkcji rolnej sugerowana cena wydrukowana na opakowaniu rok przed wprowadzeniem produktu w tym opakowaniu na rynek najczęściej nie odpowiadałaby rzeczywistości w danym momencie „ceny sugerowanej” przez zbywającego produkt.

Do wiadomości:
Wiktor Szmulewicz
Prezes
Krajowej Rady Łb Rolniczych

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

SECRETARZ STANU

Jacek Bogucki